

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

สงครามอินโดจีนกับความสัมพันธ์หญิง-ชาย
ค.ศ. 1955 – 1975: ประสบการณ์ตรงของ “แม่ยิง”

เชียงใหม่

ผู้เขียน

นางสุลิตกร พรมงศา

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สตรีศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ สายชล สัตยานุรักษ์

บทคัดย่อ

“สงครามอินโดจีน” ซึ่งประชาคมโลกรู้จักกันในนาม “สงครามเวียดนาม” มีแขวงเชียงขวาง เป็นสมรภูมิสำคัญที่มีการสู้รบอย่างรุนแรงเป็นเวลานานหลายปี ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมาก โดยที่ผู้หญิงหรือ “แม่ยิง” จำนวนหนึ่งได้เข้าร่วมในการทำสงคราม ทำให้การศึกษาเกี่ยวกับสงครามในแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมากในทางวิชาการด้านสตรีศึกษา และสำคัญอย่างมากต่อการมองเห็นศักยภาพของผู้หญิง เพื่อที่จะหาทางทำให้ผู้หญิงได้มีโอกาสพัฒนาและใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในทางสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้หญิงให้ดีขึ้นในระยะยาว

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาเรื่องผู้หญิงในสถานการณ์สงครามอินโดจีน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

(1) ศึกษาการสร้างเพศภาวะ และการสร้างเพศวิถี โดยพรรคประชาชนปฏิวัติลาวและแนวลากรักชาติ ที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่าง “แม่ยิง” และผู้ชายในแขวงเชียงขวาง ท่ามกลางสถานการณ์สงครามอินโดจีน ระหว่าง ค.ศ.1955 – 1975

(2) ศึกษาความรู้ตื้นลึกนึกคิดของ “แม่ยิงเชียงขวาง” ต่อเพศภาวะ เพศวิถี และความสัมพันธ์ระหว่าง “แม่ยิง” และผู้ชายในแขวงเชียงขวาง ในสถานการณ์สงครามอินโดจีน

(3) วิพากษ์สงครามจากทัศนะแบบสตรีนิยมในมุมมองของผู้ศึกษาในฐานะ “แม่ยิงเชียงขวาง” คนหนึ่งที่มีประสบการณ์จริงในช่วงสงครามอินโดจีน

ผลการศึกษาพบว่า ในสถานการณ์ปกติก่อนที่จะมีสงครามนั้น ชาวเชียงขวางรวมทั้ง “แม่ยิง” ยังมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ผู้หญิงทำหน้าที่เป็นแม่ เมียและลูกสาวภายใต้กรอบของสังคมที่มีชายเป็นใหญ่ โดยมีความไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย แต่การกดขี่เอารัดเอาเปรียบมีไม่มาก และผู้หญิงไม่รู้สึกลงถึงการเอารัดเอาเปรียบเนื่องจากยอมรับจารีตประเพณีที่ตกทอดมา

เมื่อประเทศตกอยู่ในสภาวะแห่งสงคราม พรรคประชาชนปฏิวัติลาวในฐานะที่เป็นแกนนำในการต่อสู้ ได้เรียกร้องและรณรงค์ให้คนเชียงขวาง ทั้งหญิงและชาย ลูกขึ้นต่อสู้เพื่อชาติ และพรรคฯ ได้สร้าง เพศภาวะ เพศวิถี และ ความสัมพันธ์หญิงชาย ในรูปแบบใหม่เพื่อให้สามารถรับมือและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์สงครามได้ ในขณะที่สถานการณ์สงครามอันดุเดือดรุนแรงก็ส่งผลกระทบโดยตรงต่อเพศภาวะ เพศวิถี และความสัมพันธ์หญิงชายด้วย ปรากฏว่าผู้หญิงเชียงขวางจำนวนมากได้เปลี่ยนจากบทบาท “แม่” “เมีย” และลูกสาวที่อยู่แต่ในครัวเรือน มาสมัครเป็น “ยุวฉวี” “กองหลอนหญิง” และออกมาสู้พื้นที่สาธารณะเพื่อจับอาวุธเข้าต่อสู้กับศัตรูของชาติอย่างกล้าหาญ จนมี “แม่ยิง” หลายคนได้รับการยกย่องเป็นวีรสตรี วีรชน หรือนักรบแข่งขันแห่งชาติ

กล่าวได้ว่าในสถานการณ์สงครามอินโดจีน หญิงและชายได้เปลี่ยนความสัมพันธ์และบทบาทเดิมจากการแบ่งงานกันทำตามจารีตประเพณี “อันดีงาม” ของลาว มาสู่การที่หญิงและชายแต่ละคนสามารถทำทุกอย่างได้เหมือนกัน โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเพศ ต่างก็ต่อสู้เพื่อกันและกัน โดยมีเป้าหมายสูงสุดร่วมกันคือการปลดปล่อยประเทศชาติให้มีเอกราชสมบูรณ์ จากมุมมองแบบสตรีนิยมเห็นว่า สงครามเป็นเครื่องมือในการแสดงถึงอำนาจของผู้ชาย แต่ความจำเป็นที่แนวลาวยุคใหม่และพรรคประชาชนปฏิวัติลาวต้องระดมกำลังของ “แม่ยิง” มาช่วยในการทำสงคราม ทำให้ “แม่ยิง” ได้แสดงออกซึ่งความเข้มแข็ง ความกล้าหาญ ความอดทน ความสามารถในการรบ ฯลฯ ซึ่งเป็นการยืนยันว่า “แม่ยิง” มีศักยภาพสูงกว่าที่สังคมทั่วไปเคยรับรู้เป็นอันมาก ดังนั้น ในมุมมองแบบสตรีนิยมจึงเห็นว่ารัฐและสังคมควรหาทางทำให้หญิงและชายมีความเสมอภาคกันอย่างแท้จริง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title	Indochina War and Gender Relations, A.D. 1955 – 1975: The real Experience of Xiengkhuang Women
Author	Ms. Souleekhone Phommavongsa
Degree	Master of Arts (Women’s Studies)
Thesis Advisor	Associate Professor. Saichol Suttayanurak

Abstract

Xiengkhuang was the main battlefield of the “Indochina War”, more widely known by the world as the “Vietnam War”, for many years. The Indochina War had an impact on a large group of people who were related with the war especially women who joined the fighting during the time. Therefore, study of women and war is very important to women’s studies and understanding of women’s potential to creatively empower themselves and to up grade women’s quality of life in the long term.

This thesis studies the situation of women in the Indochina War and aims to

- 1) To study gender construction and sexuality construction by the Lao People’s Revolutionary Party which constructed gender relations in the Xiengkhuang area during the Indochina War, A.D. 1955 – 1975
- 2) To study Xiengkhuang women’s consciousness of gender, sexuality and gender relations in Xiengkhuang during the Indochina War.
- 3) To analyse / critique the war from the feminist perspective of a Xiengkhuang woman who had real experiences related to the Indochina War.

The study reveals that in the normal situation before the “Indochina” war, Xiengkhuang people, especially “Xiengkhuang Women” still followed a traditional way of life in patriarchal society. Still there was inequality between men and women but, due to the traditional norms, women did not acknowledge of any oppression.

Women performed roles of good mothers, good wives, and good daughters under the patriarchal system. During the war, when the Lao People’s Revolutionary Party were in command as leader of the fighting they campaigned to the Xiengkhuang men and women, to defend their nation. The Lao People’s Revolutionary Party reconstructed gender, sexuality, and

gender relations to cope with the war. The situation of war had affected on gender, sexuality, and gender relations. Xiengkhuang women changed their role from mothers and wives in the household, and came out to the public sphere as “Yuvannaree” or female soldiers to bravely fight against the national enemy. The national heroes and heroines consequently emerged.

In conclusion, the “Indochina” war, the relations and role of men and women, changed from traditional sexual division of labor into the same role without the restriction of sexes and with a unified goal of national liberation and independence.

From the feminist perspective, war is a tool for showing the male power but the “Neaw Lao Hug Chart” and the Lao People’s Revolutionary Party needed to use the women force in the war, enabled women to show their strength, bravery, endurance and capability in fighting. It confirms that women have greater capability than what is socially acknowledged. From the feminist perspective this suggests that the state and society should campaign for gender equality.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved